

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskernes Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Indbydelseskrift

ved

Biborg Kathedralskoles

aarlige Examina

i Aaret 1855.

Indhold:

Efterretninger om Biborg Kathedralskole i Skole-
aaret 1854—1855,

af

Rector **L. C. Olsen.**

Kjøbenhavn.

Bianco Lunos Bogtrykkeri.

1855.

N. C. L.

Efterretninger

om

Viborg Kathedralskole

i

Skoleaaret 1854—1855.

Med Indbydelse til Skolens offentlige Examina i 1855.

Af Rector F. C. Olsen.

Kjøbenhavn.

Bianca Luno's Bogtrykkeri.

1855.

I. Disciplene.

Skolen havde 62 Disciple i Juni 1854. Deraf dimitte-
redes 4 til Kjøbenhavns Universitet: Julius Christoffer Vil-
helm Schousboe, Claus Frees Hornemann, Niels Andreas
Buchwaldt og Michel Kjeldsen. 3 Skoleaarets Lob ud-
meldtes: J. F. S. Overgaard, K. G. A. Jensen Melbye og
T. Valle, alle paa Grund af Fædrenes Forflytning. Des-
uden er udtraadt ved Enden af Mai een ikkestuderende Di-
scipel af Skolen for at gaae over til en speciellere Forbe-
redelse, nemlig Johannes Ivar Bruun Wiðstoft. Indtraadte
i Skolen ere 19 Disciple, nemlig ved Skoleaarets Begyndelse
18: D. E. Smidth, H. L. Smidth, L. C. F. Møller, N.
M. Frost, N. Samson, J. M. Buch, J. L. Aagaard, Chr.
H. L. Harthausen, J. A. B. Borgen, F. B. F. Dige, H.
J. Hagemann, L. S. Buchwald, J. Buchwald, J. G. Aa-
gaard, C. T. Bahnsen, J. E. Venøen, D. Nygaard, A.
Samson og senere 1, nemlig D. Gedde. Skolen tæller nu
(i Juni 1855) 73 Disciple, som ere fordeelte i dens 7 Klasser
saaledes:

7 Klasse.

A. 1. Georg Henningsen (afdøde Hattemager i Viborg,
G. Chr. Henningsen). 2. Christian Julius Thorup (afd.
Kjøbmand og Procurator Thorup i Skive). 3. Heinrich
Christian Rasborg Sørensen (Landmaaler Sørensen, Eier af
Kallestrup). B. 1. Georg Brahm (Pastor Brahm i Tæbring

paa Morsøe). 2. Julius Harthausen (Kammerjunker Harthausen, Herredsfoged i Lysgaard Herred).

6 Klasse.

1. Jesper Jespersen (Overretsprocurator Jespersen i Viborg). 2. Wilhelm Carl Christian Schousboe (Pastor Dr. Schousboe i Oddense). 3. Biggo Joachim Coelestinus Hindberg (Pastor Hindberg i Viborg). 4. Frederik Wimmer (Pleieson af Bogtrykker Bisping i Viborg). 5. Hakon Peter Borring (Informator Borring i Kjøbenhavn). 6. Ditlev Christian Smidth (Cancelliraad Smidth, By- og Herredsfoged i Skive).

5 Klasse.

1. Christian Frederik Reiff (praktiserende Læge D. Reiff i Naffkov). 2. Johannes Herman Bagger (Pastor Bagger i Alsels paa Morsøe). 3. Sophus Marius Nepebdorph (Procurator Nepebdorph i Holstebro). 4. Hans Ludvig Smidth (Broder til Nr. 6 i 6te Kl.). 5. Axel Thor Scia-vitsky Dalberg (Kammerraad Dalberg, Amtsforvalter i Viborg). 6. Hans Jacob Møller (Provst Møller i Breum). 7. August Gottlieb Wilhelm Kühnell (By- og Herredsfriber Kühnell i Holstebro). 8. Loreng Hoier Buchwaldt (Kjøbmand S. Buchwaldt i Viborg). 9. Frederik Emil Prahl (Provst Prahl i Gudum). 10. Jens Peter Deigaard (Overretsprocurator Deigaard i Viborg). 11. Julius Christoffer Gedde (Capitain v. Gedde, af Domkapitlet bestiftet som Landsforvalter paa Læsøe). 12. Ikkestuderende: (a.) Christian Jensen (Proprietair Jensen til Lundgaard). 13. (b.) Frederik Wilhelm Joachim Adolf Bøye (Kjøbmand G. Bøye, Capitain ved Brandcorpsen i Viborg).

4 Klasse.

1. Oluf Magnus Michael Farsøe (Møller Farsøe i store Nyde Mølle ved Holstebro). 2. Frederik Carl Christian

Andersen (Bundtmager Andersen i Viborg). 3. Christian Frederik Bretton (Kammerherre, Stiftamtmand, Baron L. Bretton i Viborg). 4. Christian Adolf Maria Louis Feilberg (Skolelærer Cand. theol. Feilberg i Vsnborg). 5. Henrik Albert Frederik Raaschou (Pastor Raaschou i Høislef). 6. Janus Balthazar Krarup Lind (Pastor Lind i Veirum). 7. Christian Otto Jacob Preisler (Snedkermester og Gæstgiver Preisler i Viborg). 8. Ikkestuderende: (a.) Helmuth Andreas Carl Dige (Kjøbmand Dige i Skive). 9. (b.) Frederik Christian Sciavitsky Dalberg (Broder til Nr. 5 i 5te Klasse).

3 Klasse.

1. Ludvig Christian Fog (Uhrmager Fog i Viborg). 2. Frits Rudolf Dohn (Adjunct Dohn). 3. Christian Ludvig Faber (Proprietair Faber til Randrup). 4. Vilhelm Emil Gedde (Broder til Nr. 11 i 5te Kl.). 5. Vilhelm Raaschou (Broder til Nr. 5 i 4de Kl.). 6. Hannibal Jespersen (Broder til Nr. 1 i 6te Kl.). 7. Ferdinand Carl Julius Hübner (Pastor Hübner til Vester-Hornum). 8. Theodor Christian Fabricius Møller (Broder til Nr. 6 i 5te Kl.). 9. Julius Philipsen (Kjøbmand Philipsen i Viborg). 10. Carl Ludvig Balsøe (Kammerraad Balsøe, Toldinspektør i Viborg). 11. Christian Sophus Borgen (Justitsraad Borgen, Herredsfoged i Middelfom- og Sønderlyng Herreder). 12. Ikkestuderende: Ivar Dviftgaard Jensen (Broder til Nr. 12 i 5te Kl.).

2 Klasse.

1. Gottlieb Nicolai Christensen (Skolelærer Christensen i Viborg). 2. Jens Michael Buch (Farver Buch i Viborg). 3. Natalius Samson (Kjøbmand Samson i Viborg). 4. Carl Frederik Montague Bretton (Broder til Nr. 3 i 4de Kl.). 5. Peter Sørensen (Gaardmand Søren Andersen i Brøndum).

6. Jacob Holm (afd. Pastor Holm til Aggersborg). 7. Johannes Midler Valeur (afd. Proprietair Valeur). 8. Orla Julius Sciavitshy Dalberg (Broder til Nr. 5 i 5te Kl. og Nr. 9 i 4de Kl.). 9. Samuel Christian Prahll (Broder til Nr. 9 i 5te Kl.). 10. Julius Sophus Bruno Grønholz (Krigsraad Grønholz, praktiserende Læge i Høibjerg). 11. Viggo Alexander Gedde (Broder til Nr. 11 i 5te Kl. og Nr. 4 i 3die Kl.). 12. Lauritz Martin Frederik Søegaard Hofgaard (adopteret af Cancelliraad Hofgaard, Postmester i Viborg). 13. Peter Carl Theodor Wolle (Adjunct Wolle). 14. Christian Holger Ludvig Harthausen (Broder til Nr. 2 i 7de Kl. B). 15. Jacob Laurentius Aagaard (Pastor Aagaard i Gjellerup, Hammerum Herred). 16. Niels Martin Frost (Kjøbmand Frost i Viborg). 17. Christian Linnemann Balsøe (Broder til Nr. 10 i 3die Kl.).

1 Klasse.

1. Adolf Samson (Broder til Nr. 3 i 2den Kl.). 2. Jens Geert Aagaard (Broder til Nr. 15 i 2den Kl.). 3. Carl Tolstrup Bahnsen (Adjunkt Bahnsen). 4. Oscar Nygaard (Consul, Kjøbmand Nygaard til Volstrup). 5. Hans Jacob Hagemann (Kjøbmand Hagemann i Viborg). 6. Jørgen Andreas Brynjulf Borgen (Broder til Nr. 11 i 3die Kl.). 7. Otto August Gedde (Broder til Nr. 11 i 5te Kl., Nr. 4 i 3die og Nr. 11 i 2den Kl.). 8. Frants Wilhelm Ferdinand Dige (Kjøbmand Dige i Viborg). 9. Johan Christoffer Bengen (afdøde Pastor Bengen i Heilskov). 10. Ludvig Severin Buchwald (Proprietair Buchwald til Mandrup paa Morsøe). 11. Johannes Buchwald (Broder til Nr. 10).

II. Lærerne og Underviisningen.

Lærefagene og Underviisningstiden har i dette Skoleaar været fordeelt saaledes, som følgende Schema udviser*).

	VII. A&B.	VI.	V.	IV.	III.	II.	I.	Sum af ugl. Timer.
DansE	Wo. 3	Wo. 2	Wo. 2	Wo. 2	Wo. 2	Wo. 3	G. 6	20
TydsE	"	Wo. 3	Wo. 3	Wo. 2	S. 2	S. 5	S. 6	21
FransE	"	R. 2	R. 3	R. 2	R. 4	S. 6	"	17
Latin	D. 9	We. 9	G. 9	G. 9	G. 9	"	"	45
Græsk	D. 6	We. 5	We. 5	We. 5	"	"	"	21
Hebraisk	B. 2	"	"	"	"	"	"	2
Religion	B. 2*)	B. 2	B. 2	B. 2	B. 2	B. 3	B. 3	17
Historie	P. 3	P. 2	P. 2	P. 2	P. 2	R. 2	R. 3	16
Geographie . . .	"	R. 2	R. 2	R. 2	B. 2	B. 2	B. 2	12
Naturhistorie . .	"	P. 2	P. 2	P. 2	P. 2	P. 2	P. 3	13
Naturlære . . .	D. 3-2	"	"	"	"	"	"	5
Mathematisk . .	D. 4-4	D. 4	D. 4	D. 3	D. 2	"	"	21
Regning	"	"	"	"	D. 2	D. 4	D. 4	10
Skrivning	"	"	"	R. 3	R. 3	R. 4	R. 4	11*)

Til Tegning er af Adj. Dohn anvendt 3 Timer ugentlig med de tre laveste Klasser. I en sjerde Time øves 3die Klasse i geometrisk Tegning. Hver tegnende Discipel deltaget i 2 Timer ugentlig. Til Gymnastik anvendes 5 Timer om Ugen fordeelte paa tre Partier efter Disciplenes forskellige Fremgang. Det øverste Parti øves 1 Time ugentlig, de to nederste tvende Timer. Svømmeunderviisningen finder Sted i Gymnastiktimerne med Tillæg af en sjette Time, saa at hver Discipel kommer til at deltage i den 3 Gange om

*) D. betyder Rector Olsen; We. Overlærer Dr. Wesenberg; R. Overlærer Reiff; Wo. Adj. Walle; B. Adj. Bahnsen; S. Adj. Sprechelsen; D. Adj. Dohn; P. Adj. Pedersen; G. const. Lærer Greibe. Tvende Tal i en Rubrik betegne Timetallet for hver Klasseafdeling for sig. I Religion har VII, B desuden een særegen Time. Skrivetimerne for 3die og 4de Klasse ere fælleds.

Ugen. Til Sang anvendes 4 Timer ugentlig, hvoraf 3 til de enkelte Stemmer, 1 til det samlede Chor. Adjunct Bahnsøn har Inspectionen ved den gymnastiske Underviisning og i Friquartererne.

Kort før Skoleaarets Begyndelse blev Skolens Syngelærer, Telleffen, ansat som Organist i Odense, hvorefter Sangunderviisningen fra den 6te September blev overdragen til Cand. philos. Christian Bull, af hvis Virksomhed Skolen ikke profiterede længer end til Udgangen af Marts d. A., da han frasagde sig sin Function ved Skolen for at forlade Viborg. Denne Underviisning blev derefter, fra den 8de Mai, overdragen til Hr. H. Amberg.

Ansat som Catechet i Aarhus forlod Adjunct Faber Skolen ved Enden af September Maaned. I hans Sted constitueredes under den 9de December Candidat i Philologien August Carl Greibe, som tiltraadte sine Væretimer strax efter Juleferien. Under Vacancen blev Underviisningen i Latin i 3die, 4de og 5te Klasse besørget af Rector, Overlærer Dr. Wesenberg og Candidat Bull.

Overfigt over Skolens Virksomhed i Skoleaaret 1854—55.

D a n s k.

1 Kl. Dvelse i Dplæsning og grammatikalst Analyse, hvortil Molbechs danske Læsebog er benyttet. Nogle Digte lærte udenad efter Krossings poetiske Læsebog. Formlæren læst efter Wolles „Regler og Bestemmelser“. Dvelse i Rettskrivning efter Dictat 3 Gange om Ugen.

2 Kl. Dvelse i Dplæsning og grammatikalst Analyse efter Molbechs danske Læsebog. Formlæren og Sætningslæren repeteret. Som skriftlige Dvelse fornemmelig Oversættelse fra Tydsk og skriftlig Gjenfortælling, et Par Gange Oversættelse af samme Dags franske Lectie, og nogle faa

Gange Dictat. Da Klassen har tre Timer Dansk, har den hver anden Uge to Gange mundtligt og eengang skriftligt — og hver anden Uge omvendt.

3 Kl. Den ene Time Oplæsning og Analyse; i den anden Time Stil: Dvælses efter Borgens Veiledning, Brev, skriftlig Gjenfortælling, Oversættelse fra Tydsk, historiske og bibelhistoriske Stile.

4 Kl. Omtrent som i 3die Kl., kun med større Forbringinger til Klassen, og af og til Stile, der danne Overgangen til de egentlige Afhandlinger.

5 Kl. Fornemmelig frie Opgaver (Udarbejdelser over forskjelligeartede Themaer), hvortil undertiden fuldstændige Dispositioner meddeles af Læreren, — i Almindelighed Momenter og Anviisninger til saadanne.

6 Kl. Religions-, historiske og især frie Opgaver. Fuldstændige Dispositioner til Opgavens Besvarelse meddeles her kun undtagelsesviis, men i Reglen kun oplysende og vejledende Binf.

7 Kl. Dvælses i skriftlige Afhandlinger som i 6te Kl., kun med større Forbringinger til Præstationerne. Litterairhistoriske Foredrag, hvortil Thortsens Litteraturhistorie benyttes som Grundlag. Prøver af danske Digtere fra forskjellige Perioder, forsaa vidt de herover kunne erholdes, ere forelæste. Overhovedet sætter Læreren sig det som sin Hovedopgave, ved Siden af de skriftlige Dvælses, paa en saavidt muligt underholdende Maade at bibringe Afgangsklassen en æsthetisk Erkjendelse.

Tydsk.

1 Kl. Af Riises mindre tydske Læsebog er læst og repeteret S. 22—100. Efter Hjorts Grammatik Artiklerne, de regelmæssige og uregelmæssige Verbers Konjugation, Pronomina og Talsord. Af Wolles Materialier S. 1—26.

2 Kl. Af samme Læsebog læst og repeteret fra S. 103 til Enden. Af Campes Robinson der Jüngere 2den Deel fra S. 121 til Enden. Af Wolles Materialier S. 27—34 og

37—48; af Grammatiken er læst alt det dertil Svarende og desuden det i foregaaende Klasse læste repeteret.

3 Kl. Af Hjorts Læsebog læst og repeteret fra S. 91—117; 127—145; 155—164; af Wolles Materialier gennemgaaet S. 48—58. Efter Hjorts Grammatik er Formlæren læst med Udeladelse af det mindre Væsentlige.

4 Kl. Af Hjorts Læsebog Pag. 113—163; 173—183; 312—321. Af Grammatik læst Kjønlæren og Præpositivnerne, samt repeteret den øvrige Formlære.

5 Kl. Af Hjorts Læsebog læst S. 183—185; 254—287; 288—299; 584—593. Syntaxis foreløbig læst. Tydsk Stil eengang om Ugen efter Grønbergs Stiløvelser.

6 Kl. Af Hjorts Læsebogs profaiske og poetiske Deel læst adskillige Stykker, dels som foresat Lectie, dels ex tempore. Syntaxen fuldstændig læst og indøvet. Stil efter hvilkensomhelst dansk Bog, i Reglen dog Holsts profaiske Læsebog (da det nemlig vilde optage for megen Tid, hvergang at dictere et passende Stykke Dansk). Tydsk Litteraturhistorie efter et af Læreren meddeelt Dictat.

Franskt.

2 Kl. Af Borrings Manuel de langue française er læst og repeteret forfra til Side 70. Efter Abrahams's franske Sproglære er læst Læren om Declinationen, de regelmæssige Verbers Conjugation, Kjønsbøiningen, Fleertalsdannelsen, Adjektiverne og Pronominerne. Det Læste er indøvet ved et passende Udvalg af Exempler af Sibberns franske Stiløvelser.

3 Kl. Af Borrings Manuel des enfants er læst og repeteret fra S. 70 indtil S. 117. I Grammatiken (Abrahams's franske Gr.) er læst hele Bøiningelæren, med Undtagelse af Reglerne for Kjønnet, Adverbierne og Præpositivnerne. Af Sibberns franske Stiløvelser er læst et Udvalg af Exempler fra S. 23 indtil S. 49.

4 Kl. I Abrégé du voyage du jeune Anarcharsis er læst og repeteret fra S. 36 indtil S. 53 og fra S. 69 indtil S. 93. Af Abrahams's franske Sproglære er Bøi-

ningsslæren læst, Reglerne for Kjønnen undtagne. I Sibberns franske Stiiløvelser er læst og repeteret et Udvalg af Exemp-
ler fra S. 13 indtil S. 54.

5 Kl. Som Læsebog er afbenyttet *Abrégé du voyage du jeune Anarcharsis*. I denne er læst fra S. 95 indtil S. 190, med Undtagelse af det 6te Capitel (S. 129—139). Af Abrahams's franske Grammatik er læst hele Boiningslæren. Det i Grammatiken læste er indøvet ved et Udvalg af Exemp-
ler i Sibberns Stiiløvelser (Pronominerne, de uregelrette Verber og Adverbierne).

6 Kl. I *Etudes littéraires par Borring* er læst S. 1—10, S. 20—62, S. 284—330. Til cursorisk Læsning er afbenyttet *Leçons de littérature et de morale par Noël*, hvori ere læste flere Stykker af Fenelon, Flechier, La Bruyere, Massillon, Mezerai, Buffon, Mably, J. J. Rousseau, Voltaire, Thomas, Bailly, Chateaubriand, Fontanes og Laharpe. Af Abrahams's franske Sproglære er læst hele Boiningslæren og de vigtigste Capitler af Syntaxis.

L a t i n.

3 Kl. Af Bergs og Møllers Læsebog 1ste Afdeling læst og repeteret 1ste Afsnit med Forbigaaelse af nogle Exemp-
ler. Efter Madvig's Grammatik læst det Vigtigste af Form-
læren. Det Fornødne af Casuslæren er meddeelt mundtlig.

4 Kl. Af Bergs og Møllers Læsebog 2den Afdeling læst indtil S. 54 og fra S. 69 indtil S. 76. Af Grammatiken er Casuslæren læst og repeteret. Tre Stile om Ugen efter Trojels Exempelsamling.

5 Kl. Ciceros Tale for Roscius fra Amer. og de 4 Taler mod Catilina læste og repeterede. Af Grammatiken læst og repeteret andet Afsnit af Ordfoiningsslæren. 3 Stile om Ugen efter Jørgenslevs Materialier.

6 Kl. Ciceros Cato Major og Lælius læste og repe-
terede, ligeledes 1ste Bog af Livius. Madvig's Grammatik indtil Tillægene repeteret. Skriftlig Stiil efter Junpts Opgaver to Gange ugentlig.

7 Kl. A og B. Cicero de officiis, tredje Bog af Livius, Taciti Agricola; Horats's Breve (deri de arte poet.) og tredje Bog af Veneiden. Cursorist: Terentii Phormio, de Stykker af Seneca og Curtius, der indeholdes i Flemmers Udtog af Solvald. Forf., samt af Curtius Bøgerne 3—6. Madvigs Grammatik repeteret; 3 Stile (Versioner) ugentlig. Den romerske Literaturhistorie efter Tregder; Antiquiteterne efter Bojesen.

Græsk.

4 Kl. Bergs Schema og det Vigtigste af Tregders Formlære. Dertil svarende Exempler af E. Bergs Læsebogs første Cursus; af andet Cursus S. 33—41. Alt læst og repeteret med Undtagelse af Tregders Formlære.

5 Kl. Xenophons Anabasis, 1ste og 2den Bog læst og repeteret. Tregders Formlære gennemgaaet.

6 Kl. Homers Odyssee I—IV, vs. 500 læst og repeteret; Tregders Formlære repeteret.

7 Kl. A og B. De to første Bøger af Xenophons memorab. Socr., Platos Apol. Socratis; syvende og ottende Bog af Iliaden samt de tragiske Stykker af Tregders Anthologie. Det Fornødnere af Ordspøiningslæren læst efter Madvigs Gram., Formlæren repeteret efter Tregders. Med VII, A repeteret den græske Mythologie efter Tregder.

Hebraisk.

7 Kl. B. Læst og indøvet det Vigtigste af Whittes hebraiske Sproglære, samt læst og repeteret de 20 første Capitler af Genesis.

Religion.

1 Kl. De 3 første Parter af Luthers lille Katechismus. Af Daugaards og Stochholms Bibelhistorie det gamle Testamente og de 14 første Stykker af det nye.

2 Kl. Af Daugaards og Stochholms Bibelhistorie det

nye Testamente fra det 15de Stykke, samt repeteret det gamle; af Valles Lærebog Cap. 1—3, § 5.

3 Kl. Af Valles Lærebog Cap. 3, § 5. — Cap. 5 (incl.). Af Herlebs større Bibelhistorie: forfra indtil 2den Afdelings 4de Periode.

4 Kl. Af Valles Lærebog Cap. 7 og 8, samt repeteret de 5 første Cap. Af Herlebs Bibelhistorie: fra 2den Afdelings 4de Periode til Pag. 140.

5 Kl. Efter Gads Lærebog fra § 40 til § 71. Herlebs Bibelhistorie: fra Pag. 147—217.

6 Kl. Efter samme Lærebog § 67 til § 102. Herlebs Bibelhistorie fra 4de Afdelings 4de Periode indtil Enden, samt repeteret hele Bibelhistorien.

7 Kl. B. Efter samme Lærebog: § 109 indtil Enden, samt Indledningen og 1ste Cap. (med Forbigaaelse af § 33 til § 39). A har repeteret hele Lærebogen.

Bibellæsning. 7 Kl. A og B har læst de 11 sidste Cap. af Johannes Evangelium i Grundsproget Med de andre Klasser er læst forskjellige Dele af det nye Testamente (for- nemmelig Evangelierne) i Moderemaal.

Historie.

1 Kl. Efter „Historiens vigtigste Begivenheder“, fragmentarisk fremstillede af H. A. Kofod, med Forandringer og Tillæg af S. P. Thrige, er gennemgaaet og repeteret den gamle Historie.

2 Kl. Efter samme Lærebog er læst og repeteret: Middelalderens og den nyere Historie indtil den franske Revolution.

3 Kl. Læst og repeteret Danmarks Historie efter Allens Fædrelandshistorie, dog saaledes, at en stor Deel af, hvad der nærmest henhører til Culturbistorien og i sin Fremstilling er mere beskrivende end fortællende, er forbigaaet.

4 Kl. Læst og repeteret den gamle Historie samt et Udtog af Danmarks Historie.

5 Kl. Læst og repeteret den gamle Historie, Sverrig

og Norge. Tillige er Danmarks Historie repeteret i et Udtog.

6 Kl. Læst og repeteret Sverrig, Rusland, Polen, Preussen, det byzantinske Rige, Tyrkiet, Araber, Mongoler, Perser, Chinese; dog have Disciplene Jespersen og Hindberg ifødet for de 6 sidste anførte Stater (hvilke de læste ifjor) i dette Aar læst England.

7 Kl. A. Verdenshistorien efter Kosovs Udtog er repeteret og ligeledes Danmarks Historie efter Allen.

7 Kl. B. Repeteret Verdenshistorien og Danmarks Historie, men ikke paa samme Maade, idet de historiske Begivenheder ere behandlede i Overensstemmelse med Lærebogen ethnographisk, hvorimod de i 7 Kl. A. tillige ere behandlede synchroneistisk.

Geographie.

1 Kl. Ingerølevs mindre Geographie er læst saaledes, at det med smaa Stil Trykte heelt igjennem er forbigaaet, og i de fire sidste Verdensdele ogsaa en Deel af det Dvrige.

2 Kl. Af Munthes Geographie udg. af Velschow er læst Indledningen til Europa; Danmark, Norge, Sverrig, Rusland, Preussen og Tydskland.

3 Kl. Efter samme Lærebog er læst: det britiske Rige, Portugal og Spanien, Frankrig, Schweiz og Italien.

4 Kl. Efter samme Lærebog er læst og repeteret: Tyrkiet og Grækenland, Asien, Africa og America indtil Mellemamerica.

5 Kl. Efter samme Lærebog er læst og repeteret: Asien, Africa, America og Australien.

6 Kl. Efter samme Lærebog er læst og repeteret: De fem Verdensdele. Ved Europa er afbenyttet Schouws Stilbring af Europa.

Naturhistorie.

1 Kl. Denne Klasse har, deels efter mundtlige Foredrag, deels efter Bramsens og Dreiers Lærebog læst og

repeteret Pattedyrene og første Afdeling af Fuglene; dog saaledes, at flere af Bogens Paragrapher, hvis Indhold ansaaes for at være for vanskeligt for denne Klasse, bleve forbigaaede.

2 Kl. Læst Krybdyr og Fiske. Disse tilligemed Pattedyr og Fugle ere repeterede.

3 Kl. Læst de beenløse Dyr, som tilligemed Baandeddyrene ere repeterede.

4 Kl. Læst Botaniken, som tilligemed Zoologien er repeteret.

5 Kl. Læst Mineralogien, Geologien og den comparative Physiologie. Dette tilligemed Zoologien og Botaniken er repeteret.

6 Kl. Den hele Zoologie og Botanik tilligemed Mineralogien efter Funks Lærebog og Geologien samt et kort Omrids af den comparative Physiologie, begge efter Dictat, ere repeterede i denne Klasse.

Naturlære.

7 Kl. A. Drstedes „Naturlærens mechaniske Deel“ og Silfberbergs „Naturlærens chemiske Deel“ gennemgaaede.

7 Kl. B. Drstedes „mechaniske Deel“ forfra til Fald paa Skraaplanet S. 170.

Mathematisk.

1 Kl. Praktisk Regning efter Mundts og Ursins Regnebøger, især Brok og Reguladetri i hele Tal.

2 Kl. Praktisk Regning (Reguladetri i hele Tal og i Brok).

3 Kl. Bergs Arithmetik. De første Capitler og 8de Capitel om Vogstavregning. Forøvrigt praktisk Regning (Reguladetri i Brok og Dvelseopgaver af blandet Indhold.

4 Kl. Bergs Arithmetik, Art. 68—112, Ramus's Geometri forfra til Art. 57.

5 Kl. Bergs Arithmetik, Art. 99—189. Ramus's Geometri, Art. 47—96.

6 Kl. Bergs Arithmetik, Art. 161—238. Ramus's Geometrie, Art. 109—128, med Forbigaaelse af Art. 111, 114, 115 og 116.

7 Kl. A. Den mathematiske Geographie efter Steen. Gjennemgaaet og repeteret det hele mathematiske Cursus i Arithmetik, Geometrie, Stereometri og Plantrigonometrie efter Berg og Ramus.

7 Kl. B. Bergs Arithmetik, Art. 204 til Enden. Ramus's Geometri, med Undtagelse af § 3 og nogle af de vanskelige Problemer. Plantrigonometrien efter Ramus.

Tegning.

Frihaandstegning i de tre første Klasser efter Høsteds Fortegninger. Desuden har 3die Klasse een Gang ugentlig havt geometrisk Tegning.

III. Videnskabelige Samlinger.

Den zoologiske Samling

har iaar faaet følgende Tilvært ved Bistand af det zoolog. Museum i Kjøbenhavn.

A. Skeletter, Cranier m. m.

Et Høffeſkelet.

Et Skildpaddecranium.

Foden af en Hest, en Dyr, et Sviin.

Harde af en Hval.

B. Udstoppede Pattedyr.

Cal.

Ube (Cebus).

Flagermus.

Muldvarp.

Rotte.

Egern.

Findsviin.

Basel.

C. Udstoppede Fiske.

Aborre.

Makreel.

Gebde.

Lax.

Røbspætte.

Ruurhane.

Steenbider.

Karpe.

Stør.

D. Fiske i Spiritus.*)

Ephippus Faber.
 Julis vulgaris.
 Cottus tricuspis.
 Aspidophorus decagonus.
 Gunnellus fasciatus.
 Zoarces viviparus.
 Echeneis Remora.
 Caranx Plumieri.
 Argyreosis vomer.
 Exocoetus volitans.
 Gasterosteus oculateus.
 Syngnathus æquoreus.
 Hippocampus guttulatus.
 Clupea Sprattus.
 Salmo arcticus.
 Mallotus arcticus.

Petromyzon Planeri.
 Carcharias sp. foetus.

E. Forstjellige Gjenstande i Spiritus

til Supplering af det forhen Skolen
 Tilsendte.

Emys caspia.
 Æolidia papillosa.
 Tritonia arborescens.
 Ascidia clavata.
 Ascidia pyriformis.
 Botryllus sp.
 Nephthys coeca.
 Ascaris lumbricoides.
 Bothryocephalus microcephalus.
 Terebella sp.

Skolens Bibliothek

har erhholdt følgende Tilvæert:

J. P. Münster, Kirkel. Veilighedsataler. I, 3 og II, 1—2.

— Prædikener, holdte i 1852 og 1853.

X. Stier, Neben d. H. Jesu, 2 Aufl. 5—6 Th.

R. Volkmann, Commentationes epicæ. 1854.

G. Curtius, Gegenwärt. Stand d. homerisch. Frage. 1854.

Euripidis tragoediæ, rec. A. Kirchhoff, v. 1.

Apollonii Argonaut, ed. Merkel. 1854.

Plat. res publ. ed. Orell. et Baiter. 2 ed. 1848.

L. Gerhard, griech. Mythol. I. 1854.

L. Preller, griech. Mythol. 1—2. 1854.

Sallustii Catil. ved O. Fibiger. 1854.

Göler. Kämpfe bei Dyrach. u. Pharf.

Madvig, lat. Sproglaere, 3die Udg.

Wieseler, Denkmäler d. alt. Kunst, I og II, 1—4.

*) De ere nedlagte i 2 Magazinglas undtagen den sidste (Carch. sp.), som er i et Glas for sig selv.

Becker's Verdenshist. 15de B.
 Fabricius, hist. Atlas, 7—8 Pl.
 N. N. Petersen, Danmarks Hist. i Hedenold. 2det Dpl. I, 2 og II, III.
 C. Paludan Müller, Grevens Fejde, 2den D.
 Kohnmann, Skidbr. af d. nyeste Tids Hist. 6te D.
 Jørgensen, Europas Hist. i d. nyeste Tid.
 Marsberetn. fra d. kgl. Geheimearchiv. I, 2.
 Statistisk Tabelværk, ny Række. 4—8 B.

Zumboldt, Ansigten d. Natur. 3 Ausg. 1—2 B.
 Schleiden, Studien. Pp3. 1855.

Schiellerup, populær Astronomie, m. Atlas.

J. P. Münster, blandede Skrifter, 2den Afd. IV, 1.
 F. C. Sibbern, om Poesie og Kunst. 2den Deel.
 J. M. Thiele, Thorvaldsen i Rom, II.
 N. M. Petersen, nordisk Mythologie. 1849.
 Worsaae, Afbildn. fra Mus. f. nord. Oldsager.
 Geijers samlede skrifter. Førre Afd. 7de B.
 Kugler, Gesch. d. Baukunst. 1ste Ties.
 Stahr, Torso. 1ster Th.

K. v. Raumer, Gesch. d. Pädagogik. 2te Ausf. IV.

Nyt histor. Tidsskrift. V, 2 og VI, 1.
 Dansk Maanedsskrift ved Steenstrup. Jan.—Juni 1855.
 Nordisk Universitetstidsskr. 1—2 H.
 Jahns Jahrb. 69 B. 5—6 H. 70 B. 1—6 H. 71—72 B. 1—5
 H. Supplbd. 19 B. 3—4 H.
 Overs. ov. Vidst. Selsk. Forhandl. 1854, 1—8.

Univ. Progr. ved Kongens Fødselsdag 1854 (S. C. Petersen, Platons
 Forestillinger om Staternes Oprindelse, Statsforfatn. og Stats-
 bestyrelse).

Univ. Progr. ved Reformationsfejsten 1854 (S. M. Velschow, Fe-
 dernes statsrett. Forhold før 1326).

Det Kielske Univ. Progr. ved Kongens Fødselsdag 1854 (Forchhammer,
 topographia Thebarum heptapyllarum).

S. Engsted, Anatom. klinisk Undersøg. om Tuberkulosens Helbredel-
 lighed. Kbh. 1854. Doctordisputats.

M. Salomonsen, Uds. over Kbhvns Epidemier i d. sidste Halvdeel
 af det 18de Aarh. Kbh. 1854. Doctordisputats.

Bibliotheket har desuden faaet tiffendt Universitetets Lectiøns-cataloger for Efteraarshalvaaret 1854 og Foraarsshalvaaret 1855 samt Examenstisterne for 1854, de i 1854 udg. Programmer fra Aalborg, Aarhus (Est.), begge Borgerbybskolerne, Frederiksberg, Friis's Realskole, Herlufsholm, Kolbing, Metropolitanstolen, Nysjøbing, Odense, Ribe, Roeskilde, Rønne, Sorø, v. Westens Institut, Viborg; ligesledes de i Kongeriget Preussen udg. Programmer for 1853.

Discipelbibliotheket

er blevet forøget med følgende Bøger:

Flors Haandbog i den danske Litteratur, 4de Udg. — A. Ingerelev og E. Solm, den peloponnesiske Krig, fortalt efter Thucydib og Xenophon. — Th. Lau, die Græcken u. ihre Zeit. — S. Herz, Dramat. Werke, 2—8 B. — Standsconflicter. — Jaguëkin, En Aften ved Rhopèr. — De historiske Dyr, efter det Franske. — Folkekalender for Danmark, 1855.

IV. Beneficier.

Skolestipendiets høieste Grad, 50 Rdl., nyde i dette Skoleaar G. M. Henningsen og P. G. Brahm; den mellemste Grad, 35 Rdl., H. Chr. Sørensen, W. Schousboe, H. P. Borring, J. P. Deigaard, J. Ch. Gedde, Fr. Dohn; den laveste Grad, 20 Rdl., Chr. F. Reiff, C. A. M. Keilberg, H. A. F. Raaschou, W. E. Gedde, F. E. J. Hübner. Fri Underviisning er tillagt: F. Wimmer, A. G. Kühnel, H. J. Møller, D. M. Farsøe, F. C. Andersen, J. B. Lind, L. Valle, L. E. Fog, J. Holm, B. A. Gedde; og som extraordinaire Gratistister: P. E. Th. Wolle, C. T. Bahnsen. Underviisning mod nedsat Betaling: G. N. Christensen, J. S. Grønholz, J. E. Benzen.

Det Moltkeske Legats to Renteportioner, paa 40 Rdl. hver, er tillagt J. Chr. Gedde og siden Nytaar L. M. F. Hofgaard.

Det Mallingske Legats Rente (67 Rdl. 48 Sk.) er tildeelt den i forrige Aar fra Skolen dimitterede C. F. Hornemann.

Renten af det Niissenke Legat blev i December 1854 saaledes uddeelt:

Som Opmuntring for Flid og god Opførsel tillagdes af Rentens Femtedeel, stor 101 Rdl. 32 Sk., J. Harthausen, B. Schousboe, J. H. Bagger, D. M. Farsøe, F. E. Andersen, M. Ch. L. Faber, B. Maaschou, J. M. Valeur hver 12 Rdl. 64 Sk.

Som Understøttelse for trængende og sædelige Disciple uddeelted de fire Femtedele, 405 Rdl. 28 Sk., saaledes: G. M. Henningsen 65 Rdl. 23 Sk.; Chr. A. M. Feilberg, Fr. Dahn, J. Holm og C. T. Bahnsen hver 30 Rdl.; H. P. Borring, Chr. F. Reiff, J. P. Deigaard, H. J. Møller, L. Chr. Fog, B. E. Gedde, F. C. Hübner, G. N. Christensen, J. S. Grønholz, P. E. Th. Wolle og J. Ch. Bengen hver 20 Rdl.

Det tilkjendegaves Disciplene Henningsen, Reiff, Deigaard, Fog, Dahn, Hübner, Christensen og Bahnsen, at den dem tillagte Understøttelse tillige maatte betragtes som et Beviis paa Anerkjendelsen af deres særdeles Flid og gode Opførsel.

Renten af det Jesenske Legats Opplagscapital, c. 9 Rdl. hver Portion, nydes af Skolens Dimisfus D. Strøm Thorion og Discipelen B. Schousboe.

Renten af det Juulske Legat, c. 30 Rdl. hver Portion, modtoges i 11 Juni Termin 1854 for sidste Gang af Skolens Dimisfi Fr. Sophus Bretton og Fr. A. M. Dallgaard.

V. Regnskabsvæsen.

Skolens Indtægter og Udgifter i Regnskabsaaret fra
1ste April 1854 til 31te Marts 1855.

Indtægter:

1. Renter af Skolens Capitaler	1,768 Rb. 41 St.
2. Forbeholdsindtægter	12,049 — 30 —
3. Indtægter af Kirker og Præsteskab	13 — „ —
4. Skolecontingenter	1,752 — 48 —
5. Indtægter fra Læse	1,234 — 78 —
6. Extraordinaire Indtægter	32 — 79 —
7. Beholdning efter forrige Aars Regnskab	5,013 — 11 —
8. Restancer	10 — „ —
9. Følge Decisionsposter	4 — 8 —
10. Indbringe Raan og refunderede Gageforskud	637 — 48 —
11. Tilskud af den alm. Skolefond	180 — „ —
	22,695 Rb. 55 St.

Udgifter:

1. Gager	7,466 Rb. 64 St.
2. Til Timelærere og for Extratimer	730 — 76 —
3. Bibliothek og videnskabelige Apparater	319 — 33 —
4. Bygningernes og Inventariets Vedligeholdelse	1,171 — „ —
5. Brændsel og Velysning	236 — 78 —
6. Skatter og Afgifter	954 — 84 —
7. Regnskabsførelsen	288 — 14 —
8. Testamentariske Forpligtelser	180 — „ —
9. Levende og tilfældige Udgifter	419 — „ —
10. Extraordinaire Udgifter	30 — „ —
11. Følge Decisionsposter	4 — 82 —
12. Udsatte Capitaler og Gageforskud	710 — „ —
13. Afgivet Overskud til den almindelige Skolefond	6,000 — „ —
14. Restancer	10 — „ —
15. Beholdning	4,174 — 8 —
	22,695 Rb. 55 St.

VI. Examina.

A. Afgangsexamen.

1. Afgangsexamens første Deel underkastede sig i Aaret 1854 to af 6te Klasse's Disciple. Følgende Tabel indeholder deres Navne og Charakterer.

	Lat.	Frans.	Geograrhie.	Naturhistorie.
S. S. T. Saxthausen	mg.	mg.	mg.	mg.
P. G. L. Brahm	mg.	ug.	mg.	mg.

De her anførte Disciple bestode derefter saaledes ved Skolens Aardexamen i de øvrige Fag, at de bleve opflyttede i 7de Klasse B.

Afgangsexamens anden Deel underkastede sig 4 Disciple. Resultaterne ere angivne paa en vedføiet Tabel.

2. Til Afgangsexamens første Deel have i aar indstillet sig 6 Disciple af 6te Klasse, nemlig Jesper Hannibal Stockfleth Jespersen, Wilhelm Carl Christian Schousboe, Biggo Joachim Coelestinus Hindberg, Frederik Bimmer, Hafon Peter Borring og Christian Ditlew Smidth.

Til samme Examens anden Deel have indstillet sig følgende Disciple, som udgjøre den øverste Afdeling af 7de Klasse (VII, A): Georg Henningsen, Christian Julius Thorup og Heinrich Christian Rasborg Sørensen.

1) Skriftlige Prøver.

a) Ved Afgangseramens 1ste og 2den Deel.

Lørdagen den 23de Juni Kl. 9—1.	VII, A. Latinſt Verſion.
	VI. Tydſt Stiil.
	Kl. 4—8. VII, A. Arithmetiſt Opgave.
Mandagen den 25de Juni Kl. 9—1.	VII, A. Danſt Stiil.
	Kl. 4—8. VII, A. Geometriſt Opgave.
Tirsdagen den 26de Juni Kl. 9—1.	VII, A. Latinſt Stiil.

b) Ved Skolens Aarøeramen.

Tirsdagen den 10de Juli.

Latinſt Stiil 8—12. IV, V, og VI*).	Geometriſt Udarbeidſe 2—6. VII, B.
Arithmetiſt Udarbeidſe 8—12. VII, B.	Latinſt Verſion 2—6. VI.
Regning 8—10. III.	Tydſt Stiil 2—5. V.
— 10—12. I.	Regning 2—4. II.

Onsdagen den 11te Juli.

Danſt Stiil 8—12. IV, V og VI.	Mathematijſt Udarbeidſer 2—6. VI.
— — 9—12. I, II og III.	

2) Mundtlige Prøver.

Ved Afgangseramens 1ste og 2den Deel og ved
Skolens Aarøeramen.

Tirsdagen den 10de Juli.

2—3½. III. Geographie.	2—3½. I. Danſt.
3½—5. I. Geographie.	4—6. II. Danſt.

Onsdagen den 11te Juli.

2—3½. II. Geographie.	2—3½. III. Danſt.	2—3½. IV. Naturhiſt.

Fredeagen den 13de Juli.

9—10. VI. Latin.	9—11. II. Franſt.
10—12. V. Geographie.	11—12½. IV. Hiſtorie.
3—4. VII, B. Latin og Græſt.	3—4½. II. Naturhiſtorie.
5—6½. I. Religion.	4½—6. IV. Tydſt.

*) VII, B ſkrev Opgaverne i Moderſmaalet og Latin ſammen med VII, A.

Søndagen den 14de Juli.

9—10½. III. Historie.	9—10. VI. Græst.
10½—12. IV. Fransk.	10—12. V. Religion.
3—4. VII, B. Religion og Hebraisk.	3—4½. III. Lybsk.
4—6. V. Fransk.	4½—5½. I. Naturhistorie.

Mandagen den 16de Juli.

9—10. VII, A. Religion.	9—10. VII, B. Mathematisk og Naturlære.
10—12. VI. Geographie.	11—1. VII, A. Arithmetik og Geometrie.
3—4. VII, A. Latin.	3—5. II. Religion.
4—6. VI. Lybsk.	5—6½. V. Arithmetik.

Tirsdagen den 17de Juli.

9—10. VII, A. Historie.	9—10. III. Latin.
10—12. V. Lybsk.	10—11. VII, A. Naturlære.
3—4. IV. Latin.	11—12½. VI. Naturhistorie.
4—5. VII, A. Græst.	3—5. V. Geometrie.
5—6½. VI. Fransk.	5—6½. III. Religion.

Onsdagen den 18de Juli.

9—11. II. Historie.	9—11. V. Naturhistorie.
11—12. IV. Græst.	11—12. VII, B. Historie.
3—5. III. Fransk.	3—5. IV. Mathematisk.
5—6½. I. Lybsk.	5—6. VI. Religion.

Torsdagen den 19de Juli.

9—10½. IV. Religion.	9—10½. III. Mathematisk.
10½—12½. V. Latin.	10½—12. VI. Historie.
	3—4. Sangprøve.
	4—6. Gymnastikprøve.

Fredagen den 20de Juli.

9—11. V. Græst.	9—10½. III. Naturhistorie.
11—12½. VI. Geometrie.	10½—12. IV. Geographie.
3—4. VI. Arithmetik.	3—4. I. Historie.
4—6. II. Lybsk.	4—6. V. Historie.

Translocationshoitideligheden finder Sted Lørdagen den 21de Juli, Kl. 4 Eftermiddag. Sommerferien begynder den 23de Juli og varer til den 22de August, begge Dage medregne. Den 23de August, Kl. 8 Form. prøves de til Optagelse i Skolen anmeldte Disciple, og om Eftermiddagen Kl. 2 begynder Underviisningen i det nye Skoleaar.

Til at overvære den mundtlige Examination og Translocationshoitideligheden indbydes herved Disciplenes Forældre og Børgere samt Enhver, som interesserer sig for Skolens Virksomhed.

F. C. Olsen.

Charakterliste

over

den ved Viborg Kathedralskole i 1854 afholdte Afgangsexamen.

		Tydsf.	Fransf.	Geogra- phie.	Natur- historie.	Dansf.	Latin skriftlig.	Latin mundt.	Græsk.	Reli- gion.	Hi- storie.	Arith- metik.	Geome- trie.	Natur- lære.	Fored- Charakter.	Se- braist.
1	J. C. V. Schouboe	mg.	mg.	mg.	ug.	mg.	mg.	mg.	mg.	mg.	mg.	mg.	g.	mg.	Første Charakter.	—
2	C. S. Hornemann	mg.	mg.	ug.	mg.	mg.	mg.	g.	mg.	mg.	mg.	mg.	g.	g.	Første Charakter.	—
3	N. N. Buchwaldt	mg.	mg.	mg.	mg.	mg.	g.	g.	g.	g.	g.	tg.	tg.	g.	Anden Charakter.	—
4	M. Kjeldsen	mg.	mg.	ug.	g.	mg.	mg.	mg.	mg.	mg.	mg.	tg.	g.	mg.	Første Charakter.	—

De fire første Rubrikker indeholde Charaktererne ved Afgangsexamens 1ste Deel.

